

1-й СЛАЙД Питання популяризації української мови вже кілька століть лишається актуальним, що зумовлено минулим України й українців. Так історично склалося, що й сьогодні це питання не втрачає своєї актуальності, незважаючи на 30-річну незалежність та закріплення за українською мовою статусу національної в Конституції України.

Українська мова (історичні назви - руська, русинська) - національна мова українців. Вона належить до слов'янської групи індоєвропейської мовної сім'ї.

Мова - це система звукових і графічних знаків, що виникла на певному етапі розвитку людства, розвивається і має соціальне призначення. Мова - спосіб самопізнання народу, найважливіший, найуніверсальніший та найвиразніший засіб спілкування людей, засіб вираження й передавання думок, почуттів, волевиявлень.

2-й СЛАЙД ПРІОРИТЕТОМ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ Є УТВЕРДЖЕННЯ ТА РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ – ГОЛОВНОЇ ОЗНАКИ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ, ЯКА ІСТОРИЧНО ПРОЖИВАЄ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ, СТАНОВИТЬ АБСОЛЮТНУ БІЛЬШІСТЬ ЇЇ НАСЕЛЕННЯ (ПРИБЛИЗНО 79%), А ТАКОЖ ВИЗНАЧИЛА НАЗВУ ДЕРЖАВИ.

Статус української мови як державної закріплений у Конституції України. У преамбулі Закону є посилання на статтю 10(2) Конституції стосовно обов'язку держави забезпечувати «всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України».

МОВНА ПОЛІТИКА - ЦЕ СИСТЕМА ЗАХОДІВ (ПОЛІТИЧНИХ, ЮРИДИЧНИХ, АДМІНІСТРАТИВНИХ), СПРЯМОВАНИХ НА РЕГУЛЮВАННЯ МОВНИХ ВІДНОСИН В ДЕРЖАВІ, ЗМІНУ ЧИ ЗБЕРЕЖЕННЯ МОВНОЇ СИТУАЦІЇ В ДЕРЖАВІ.

3-й СЛАЙД ПРАВОВОЮ ОСНОВОЮ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ Є КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ (СТ. 10), ЗАКОН УКРАЇНИ "ПРО МОВИ В УКРАЇНСЬКІЙ РСР", "РІШЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ ВІД 14 ГРУДНЯ 1999 РОКУ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ЇЇ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ.

4-й СЛАЙД ПЕРШИЙ ПРЕЗИДЕНТ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ ЛЕОНІД КРАВЧУК БУВ ПРОТИВНИКОМ РІЗКИХ РУХІВ І НЕОДНОРАЗОВО ГОВОРИВ ПРО СВОЄ БАЖАННЯ ЗАПАМ'ЯТАТИСЯ МИРОТВОРЦЕМ І ВОДНОЧАС ВІДКРИТО ВИСТУПАВ ЗА ЗБЕРЕЖЕННЯ СТАТУСУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ЄДИНОЇ ДЕРЖАВНОЇ. ПІСЛЯ

ДЕСЯТКІВ РОКІВ УТИСКІВ І ЗАБОРОН УКРАЇНСЬКА ПОЧАЛА РОЗВИВАТИСЯ, ДО НАВЧАЛЬНИХ ШКІЛ ЗНОВУ ПОВЕРНУЛОСЯ НАВЧАННЯ "СОЛОВ'ІНОЮ".

5-Й СЛАЙД ЛЕОНІД КУЧМА, ЗОВСІМ НЕ ПРИХОВУВАВ ТЕ, ЩО НЕ ЗНАВ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ. І КОЛИ НАМАГАВСЯ ГОВОРИТИ УКРАЇНСЬКОЮ, ТО ЦЕ РАДШЕ БУВ СУРЖИК, АНІЖ ЧИСТА УКРАЇНСЬКА. У СВОЇХ ПЕРЕДВИБОРЧИХ ГАСЛАХ ВІДКРИТО ГОВОРИВ ПРО ЗМІЦНЕННЯ ЗВ'ЯЗКІВ ІЗ РОСІЄЮ І ОБІЦЬВ РОСІЙСЬКУ ЯК ДРУГУ ДЕРЖАВНУ. ТАКИМ ЧИНОМ, ЗАОХОЧУЮЧИ РОСІЙСЬКОМОВНЕ НАСЕЛЕННЯ ДО ПІДТРИМКИ СВОЄЇ КАНДИДАТУРИ НА ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ВИБОРАХ.

6-Й СЛАЙД КЛЮЧОВИМ ВЕКТОРОМ ПОЛІТИКИ ВІКТОРА ЮЩЕНКА, ЯКИЙ ПРИЙШОВ НА ЗМІНУ КУЧМІ ПІСЛЯ ПОМАРАНЧЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ, БУЛА САМЕ УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА ТА ІСТОРІЯ. ВІН НЕ ПРИХОВУВАВ, ЩО ПРЕДСТАВЛЯВ КОНЦЕПЦІЮ **"БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НЕМАЄ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ"**. ТАК, ПІД ЧАС ПРЕЗИДЕНТСТВА ЮЩЕНКА ГОЛОДОМОР БУЛО ВИЗНАНО ГЕНОЦИДОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ, ПРИСВОЄНО ПРОВІДНИКУ ОУН СТЕПАНУ БАНДЕРІ ЗВАННЯ ГЕРОЯ УКРАЇНИ.

МОВА В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Готуючись до навчальних занять, 100% педагогічних працівників використовують виключно україномовні навчальні матеріали. Це зазначили також 100% батьків та 100% здобувачів освіти. Крім того, 100% батьків зазначають, що освітній процес у закладі, де навчаються їхні діти, відбувається лише українською мовою.

Мовлення української молоді збідніле, перенасичене жаргонізмами, сленгізмами, словами іншомовного походження. Широкого вжитку набули слова, які мають український відповідник («прайс», «окей», «гуд», «екс-прем'єр», «екс-чоловік», «екс-дружина», «кава-брейк» і т. ін.). Найчастіше молоді люди послуговуються збіднілою російською мовою або суржиком. Працюючи з молоддю, не можна не помітити з одного боку тенденції до зневаги, збайдужілості, гребування українською мовою, а з іншого, все частіше зустрічаються освічені молоді люди, які мають великий словниковий запас, обізнані в світовій та українській літературі та свідомі до української мови.

Про мовне питання в Україні говориться багато, державна мова часто стає предметом спекуляцій політиків, але конкретних дій та результатів популяризації української мови, на превеликий жаль, можна побачити мало.

Зараз катастрофічно не вистачає якісної україномовної літератури, якісної кінематографічної продукції, а сучасні естрадні виконавці мають у своєму репертуарі невеликий перелік українських і величезну кількість російськомовних та англomовних пісень. Пересічним громадянам відома лише невелика кількість українських митців, серед яких найчастіше естрадні виконавці, натомість практично невідомими залишаються письменники, художники тощо. Причина такого явища очевидна – гроші, а точніше, це можливість заробити якомога більше грошей. Невигідно робити якісний продукт виключно для українського глядача.

МОВА УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗА МЕЖАМИ ЗАКЛАДУ.

За межами закладу освіти, в колі друзів та знайомих, 70% педагогічних працівників використовують українську мову. За спостереженнями батьків, 100% зазначили, що педагогічні працівники використовують державну мову в позаурочний час як з дітьми, так і з колегами. Щодо самих батьків, 70% з них спілкуються виключно державною мовою як удома, так і на роботі, 30% - частково використовують суржик.

50% учнів/учениць в колі своїх однолітків та друзів, а також удома, розмовляють переважно українською мовою, 50% суржилом.

7-й СЛАЙД УСЯ ПЕРЕДВИБОРЧА КАМПАНІЯ ВІКТОРА ЯНУКОВИЧА І ЙОГО ПОЛІТИКА ЗАГАЛОМ БУЛИ СПРЯМОВАНІ САМЕ НА НАДАННЯ РОСІЙСЬКІЙ МОВІ СТАТУСУ ДЕРЖАВНОЇ. І НА ВИБОРИ У 2010 РОЦІ ВІКТОР ЯНУКОВИЧ ПШОВ, ОБЩАЮЧИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПОДВІЙНОГО РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА. ЦИМ ВІН РОЗРАХОВУВАВ НА ПІДТРИМКУ СХОДУ, ПІВДНЯ ТА КРИМУ І СПРИЯННЯ ПРЕЗИДЕНТА РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ, З ЯКИМ ВІН У МАЙБУТНЬОМУ МАВ ТІСНУ СПІВПРАЦЮ.

8-й СЛАЙД ПЕТРО ПОРОШЕНКО НЕОДНОРАЗОВО НАГОЛОШУВАВ, ЩО МОВА – ОДИН З ГОЛОВНИХ СИМВОЛІВ НАРОДУ. САМЕ ЗА ЙОГО ПРЕЗИДЕНСТВА РАДА УХВАЛИЛА "МОВНИЙ ЗАКОН", ЯКИЙ ВРЕГУЛЮВАВ СФЕРИ ВЖИВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ПЕРЕДБАЧИВ КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НАРУГУ ЗА НЕЮ, А В УКРАЇНІ УПЕРШЕ З'ЯВИВСЯ МОВНИЙ ОМБУДСМЕН, КЛЮЧОВИМ ЗАВДАННЯМ ЯКОГО Є САМЕ ЗАХИСТ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ДЕРЖАВНОЇ.

9-й СЛАЙД СВОЄЮ ЧЕРГОЮ, ВОЛОДИМИР ЗЕЛЕНСЬКИЙ НАВЕСНІ МИНУЛОГО РОКУ, СКАЗАВ, ЩО БУДЕ ЗРОБЛЕНО АНАЛІЗ "МОВНОГО ЗАКОНУ" ЩОДО ДОТРИМАННЯ "КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ УСІХ ГРОМАДЯН". І ЗА ПІДСУМКАМИ АНАЛІЗУ ВІДРЕАГУЄ ВІДПОВІДНО ДО СВОЇХ ПОВНОВАЖЕНЬ.

10-й СЛАЙД РІВЕНЬ ВОЛОДІННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.

Основними найважливішими напрямками діяльності педагогічного колективу закладу освіти були:

■ створення національної системи виховання та освіти, орієнтованої на духовно вільну, творчу, гармонійно розвинену особистість;

■ проводилася перевірка стану викладання української мови (наказ № 227 Н від 04.12.2023 «Про підсумки контролю за станом викладання української мови»), формування та розвиток читацької компетентності здобувачів освіти на виконання Стратегії розвитку читання, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України № 190 – р від 03.03.2023;

■ при складанні навчального плану були використані додаткові години з варіативної складової на факультативні заняття з вивчення української мови;

■ державною мовою викладаються всі навчальні дисципліни навчального плану закладу освіти (окрім курсу англійської мови);

■ всі члени педагогічного колективу володіють державною мовою на

належному рівні та постійно працюють над підвищенням культури українськомовлення, через систему самоосвітньої роботи;

■ наради колективу, діловодство та ведення ліцейної документації, взаємовідносини з державними, громадськими організаціями ведеться виключно державною мовою;

■ інтер'єр та оформлення ліцейного приміщення, навчальних кабінетів здійснюється державною мовою;

■ з метою національної-патріотичного виховання, усвідомлення своєї етнічної спільноти, утвердження національної гідності, виховання любові до рідної землі, свого народу, проводяться різноманітні виховні заходи з дотриманням поваги до державних символів та українською мовою.

Забезпечено дотримання єдиного орфографічного режиму та мовної культури в закладі (наказ від 01.09.2023 № 161/1 Н «про дотримання єдиного орфографічного режиму та формування мовної культури здобувачів освіти». Обов'язковою під час освітнього процесу та виконанні службових обов'язків є державна мова (наказ № 109 – АГ від 30.10.2023 «Про застосування державної мови в закладі»)

Здобувачі освіти під керівництвом викладачів української мови і літератури брали участь:

- у II етапі Всеукраїнських олімпіад і цього року посіли серед профтехзакладів області : 2 місце – Повар С. (за 11 кл), 4 місце – Петров Марк. (за 10кл);
- у XIV Міжнародному мовно – літературному конкурсі імені Т.Шевченка: 5 місце – Алфьорова Наталія (10 кл), Мельникова Марія – 15 місце (11 кл);
- у Міжнародному конкурсі знавців української мови імені Петра Яцика: 6 місце – Дубовець Поліна (10 кл), 10 місце – Повар Сніжана (11 кл);
- конкурсах відеороликів, читців творів до ювілейних дат з дня народження письменників.

Двічі на рік проводяться тижні української мови та літератури, шевченківські читання, у листопаді – день української писемності та мови, здобувачі освіти та працівники долучалися до написання Всеукраїнського диктанту єдності, у лютому – день рідної мови.

ЗАКЛЮЧНЕ СЛОВО ВЧИТЕЛЯ

Найголовніше ж у мовному питанні є те, що ми самі повинні розвивати й популяризувати українську мову, починаючи, найперше, з себе та свого найближчого оточення. Велике починається з малого, почнімо ж з себе.

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Визнати дотримання мовного законодавства в закладі на достатньому рівні.

2. Спрямувати подальшу роботу педколективу на дотримання мовного законодавства в закладі.

3. Працівникам закладу:

3.1. Забезпечити виконання Законів України «Про освіту», «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

Постійно

3.2. Вважати державну, українську мову – мовою освітнього процесу і обов'язковою у сфері освіти, в робочий час у закладі освіти.

Постійно

3.3. Використовувати в освітньому процесі під час проведення уроків, спілкування, підготовки навчального контенту лише державну мову та україномовні матеріали.

Постійно

3.4. Заповнювати ділову документацію та готувати інформацію із дотриманням мовного законодавства.

Постійно

3.5. Проводити інформаційно-просвітницьку роботу щодо дотримання мовного законодавства, розміщуючи цікаві матеріали, звіти на сайті закладу.

Постійно

3.6. Виявляти і підтримувати здобувачів освіти шляхом популяризації їх здобутків та залучення їх до участі в україномовних конкурсах, олімпіадах тощо.

Постійно

Олена Ілющечкіна,

керівник МК суспільно – гуманітарних дисциплін